

УДК – 316.32

С. Сокол

(Тернопільський інститут МАУП)

ДО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Нові виклики світової економіки в XXI столітті поставили Україну перед об'єктивною необхідністю розвитку в умовах глобалізації. Доля України не може не викликати побоювань, бо вона виявилася неготовою до глобальної конкуренції і глобальної інтеграції. Проблеми соціально-економічного розвитку України в умовах глобалізації пов'язані з тим, що країні доводиться вирішувати питання оптимального включення в глобальну економіку в умовах незавершеної системної соціально-економічної і політичної трансформації. Це проявляється в першу чергу у недостатній розвиненості ринкових інститутів. Ця обставина веде до того, що імпульси світового ринку не завжди адекватно абсорбуються економікою України, а тому досить часто викликають деструктивні наслідки. Другим проявом незавершеної системної трансформації є те, що в нашій країні ще не завершився процес формування виробничої структури, яка б відповідала вимогам ринкової економіки. Неконкурентоспроможну економіку України було піддано шокним ударами лібералізації та неолібералізації. Країна опинилася в експортно-імпортному капкані периферійності – вивезення сировини в обмін на ввезення товарів з розвинутих (а інколи не дуже розвинених) країн. Сьогоднішня економіка України з її розваленою промисловістю, низькою технологічністю, відсталою організацією виробництва і низькою продуктивністю, не може витримати навантажень глобальної конкуренції. Позитивні зрушення поєднуються з подальшим спадом виробництва, катастрофічним зниженням інвестицій та глибокою соціальною кризою. Всупереч своїм конституційним обов'язкам і нормам міжнародного права держава не забезпечує елементарні соціально-економічні права громадян. Допустивши безпрецедентне зниження рівня життя населення, розвал соціальної сфери і падіння статусу праці, освіти і професійної кваліфікації, держава викликала глибоку соціальну кризу, розчарування населення в реформах, відчуження громадян від влади і поширення різних форм протесту. Цим самим держава виключила могутні соціально-економічні механізми з інструментарію ринкових реформ.

Отже, стан соціальної сфери в Україні характеризується сьогодні такими ознаками:

- різкий спад життєвого рівня переважної більшості населення супроводжується зростаючою диференціацією доходів і концентрацією великого багатства в руках дуже вузької групи людей. У цих умовах не може сформуватися середній клас, який є джерелом економічного процвітання і соціально-політичної стабільності у всіх високорозвинутих суспільствах;
- вкрай недостатнє фінансування державою охорони здоров'я, освіти, науки і культури йде врозріз з потребами сучасного суспільства і переважаючими в світі тенденціями активного розвитку фундаментальної і прикладної науки;
- занепад соціальної сфери супроводжується її вимушеною комерціалізацією, відтоком найбільш кваліфікованих робітників, слабким припливом молодих і перспективних кадрів;
- економічна криза викликала високий рівень безробіття.